

## Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:  
**Egy évre 10 frt — kr.**  
**Félévre 5 frt — kr.**  
**Negyedévre 2 frt 50 kr.**  
**Egy óra 1 frt — kr.**  
**Egyes szám 4 kr.**

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

## Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

# DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

## Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.  
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.  
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.  
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szlnay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

## Szapáry megbukott.

Debreczen, június 17.

(—a.) A nélkül, hogy valami nagyot vagy hihetlent akarnánk mondani, konstatalhatjuk, hogy Szapáry Gyula miniszterelnök belügyminiszter máris megbukott. Nyakát szegte a közigazgatás államosságáról szóló törvényjavaslat.

Ma már mindenki tisztában van a felől, hogy e törvényjavaslatból a jelen országgyűlés tartama alatt törvény lenni nem fog. A vita eddigi menete azt mutatja, hogy teljes lehetetlenség e törvényjavaslatot letárgyalni a jövő képviselőválasztásokig. Pedig a függetlenségi párt semmi különös fegyvert nem használ, csak egyszerűen szigorú és beható kritika alá veszi a törvényjavaslatot, de a tárgyalás így is eltart kiszámíthatlan ideig.

Hogy mit fog Szapáry csinálni? Azt persze még nem tudhatjuk. Egyelőre — az ő kezdeményezése folytán — a kormánypart szónokai elállottak a szótól, hogy a vita lefolyását rövidítsék, meg aztán nem is igen tudnak mit beszélni, hisz a törvényjavaslat silánysága teljesen ki van mutatva s hazugság az, hogy a közigazgatást ilyen formában óhajtaná javítani a közvélemény. Ingatag, hamis alapon állanak a javaslat védelmezői, nem csoda tehát, ha nincs kedvük a parlamenti harcra. Fél erővel küzd a kormánypart, mint az olyan tábor, mely el van készülve a vereségre.

Szapáry a szabadelvű körben kijelentette, hogy a vitának gyorsítása céljából egyelőre semmiféle rendkívüli intézkedést nem tesz; de ha szükség lesz rá, a kormány tudni fogja kötelességét s nem fogja elmulasztani az alkalmas módokat javaslatba hozását.

Hogy mit ért Szapáry ezen »alkalmas módok« alatt: az olyan mély titok, hogy talán a legbizalmasabb emberei sincsenek bele avatva. Három mód áll előtte, melyet megkísérhet, de mind egyik veszét okozza.

Az első és legtermészetesebb mód az, hogy visszavonja a törvényjavaslatot. E meghátrálást azonban aligha teszi meg Szapáry, mert akkor nem lesz többé alkalma törvényjavaslatokat benyújtani, hanem le kell mondania. Sokkal büszkébb is annál, hogy sem vereségét ilyen nyíltan beismerje, ámbár a fenyegető bonyodalmakat csakis a javaslat visszavonása szüntethetné meg.

A második mód az országgyűlés feloszlatása s az új képviselőválasztások elrendelése. Ettől sem fél a

függetlenségi párt, mert bizonyos, hogy az új képviselőválasztások csak az ő erejét növelnék. Legalább 30—40 taggal megszorodnék a függetlenségi képviselők száma, kik aztán még nagyobb erővel küzdenének a törvényjavaslat ellen s megakadályoznák a jogokat elkobzó javaslatnak törvényerőre való emelését. Szapáryn tehát ez a mód sem segít.

A harmadik és legveszedelmesebb mód a szájkosár behozatala. Megteheti a kormánypart, hiszen nagy többségben van, hogy a házszabályokat módosítsa. Behozhatják a szájkosarat, mely abból áll, hogy bármelyik képviselő a vita bezárását indítványozhatja s szavazást kérhet. Ekkor persze bizonyos a kormánypart győzelme, de ez többé nem lesz országgyűlés, nem lesz tanácskozás, hanem egyszerűen szavazó gépezet, a parlamentarizmus teljes meghamisítása, a többség zsarnoksága a kisebbség felett.

Ily módon — legalább a képviselőházban — biztosítva lenne a javaslat sorsa. Megszavaznák az egészet rövid idő alatt. De mit szólna hozzá a közvélemény, mit szólna hozzá a nemzet?

A keletkező vihar elsodorná Szapáryt. Fölzendülne a főváros, mint a védő-vita napjaiban. A főváros zendüléseitől pedig nagyon félnek — Bécsben. Az utcai zendülések Tiszát is megbuktatták, holott ő derekabb legény volt a talpán, mint Szapáry. Ennek a miniszterelnöknek elbuktatására, ki a politikát csak nagyuri sportnak tekinti, elég lenne egy-két utcai zendülés. Azonnal belátnák Bécsben, hogy Szapáry nem tartja többé kezében a kormányzás gyeplőjét s éppen úgy elejtenék őt is, mint a hogy Tiszát elejtették.

Nem hisszük tehát azt sem, hogy e veszedelmes fegyverhez, a szájkosár behozatalához, nyulna Szapáry. Ez is végromlását okozná.

Mit tesz tehát? Egyelőre valószínűleg semmit, hanem hagyja a függetlenségi párt szónokait beszélni, gondolván, hogy majd belefáradnak a sok beszédbe. Ezt azonban Szapáry nem éri meg. Ha pedig Szapáry a tárgyalás hosszadalmaságát semmi rendkívüli eszközzel nem meri megrövidíteni: akkor is megbukott, mert képtelen lesz javaslatát törvényerőre emelni, — az pedig még nagyobb képtelenség, hogy egy törvényjavaslatnak a tárgyalása évekig eltartson, — már pedig — minden ugynevezett obstrukció nélkül — eltarthat évekig is.

A vajdó politikai helyzetnek fejleménye nem is lehet egyéb, mint a Szapáry lemondása. Tény az, hogy javaslata

máris megbukott s ez maga után vonja az ő bukását is. Sajnálani nem fogja őt senki, mert önmaga hívta ki a végzetet maga ellen s hogy a végzet lesújtotta: azt saját korlátolt politikai belátásának, korlátlan uralomvágyának s rossz tanácsadóinak köszönheti!

Király ő felsége új miniszterelnököt nevez ki. Talán Csákyt, vagy a jelenlegi kabinet más tagját. Az sem lehetetlen, hogy addig nyélbe ütök a fuziót s Apponyi jut a kormány élére. Az új miniszterelnök aztán — bárki legyen az — nem tehet okosabbat, minthogy leveszi a napirendről a gazdátlan javaslatot s ígéretet tesz, hogy megjavított alakban fogja azt előterjeszteni, — vagy pedig egyáltalában nem tesz erre nézve semmi ígéretet, hanem egyszerűen elejti az államotitást eszméjét.

Akárki lesz a közel jövőben a miniszterelnök, de azért a függetlenségi párté a jövő. Most is megnyert egy nagy harcot, — visszaverte a közzabadságok elkobzására irányuló vakmerő kísérletet. S addig fogja buktatni a 67-es kormányokat, míg végre ezen az alapon teljes lehetetlenség lesz kabinetet alakítani. Akkor aztán megszületik a valóban független, felelős magyar minisztérium!

## Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 16-án.

A képviselőház tegnapi ülésének kezdetén választások voltak; a számvizsgáló bizottság elnökévé Latinovits Gábor, jegyzőjévé Beles János, a vizügyi bizottság elnökévé b. Nikolics Fedor, jegyzőjévé Dr. Darányi Ignác, a mentelmi bizottság elnökévé Chorin Ferencz, jegyzőjévé pedig Konkoly-Thege Sándor választott.

A kérvények bemutatása után folytatták a közigazgatási vitát. Kemény Pál a javaslat ellen, Fenyvessy Ferencz unalmas szaporitással a javaslat mellett, György E. a javaslat ellen (közbe-közbe azonban Tiszát is dicsérvén), Hevessy Benedek hasonlóképen a javaslat ellen beszélt.

Kemény Pál polemizál Szunyogh Szabolcscsal s tagadja, hogy a közvélemény többsége az államosítás mellett nyilatkozott volna. Gyermekes tónusnak tartja, hogy a kormány partjáról a költségeket emlegetik fel, melyekbe a függetlenségi párt magatartása kerül; hát a kormány egész eddigi munkarendje, mely semmiféle bajon sem segített, nem több költségbe került? A mai vármegyéért ő sem lelkesedik, mert annak szárnyai el vannak metszve; de szerinte a kormánynak a vármegyével szemben az orvos szerepét kellett volna játszania s nem a funeratorét.

Hivatkozik a miniszterelnök beszédére, melyet kinevezésekor tartott s melyben a közigazgatás reformjára vonatkozó összes javaslatok együttes betérjesztését ígerte. Határozati javaslatot terjeszt be, melynek értelmében a ház e javaslatot addig nem tárgyalja, míg a miniszterelnök ígérete szerint a reformra vonatkozó összes javaslatok betérjesztve nem lesznek. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A szép nyakkendőiről nevezetes Fenyvessy Ferencz beszélt azután a törvényjavaslat mellett. Beszéde végén fölemlítette, hogy a közigazgatás államosítása 1881. óta, a mióta ugyanis a törvényhozás tagja, programját képezte s így ellene nem hozható föl az a vád, hogy nincs mandátuma a törvényjavaslat megszavazására. Beszédét a szabadelvű párt élénken helyeselte.

Györy Endre bár meg van győződve, hogy az ellenzék harczának nem lesz praktikus eredménye, mert az államosítás előbb-utóbb meg lesz, minthogy a nemzet közvéleménye ugy van befolyásolva, hogy csak is az államosítástól várja a javulást; de mind a mellett kötelessége ellentetes önálló véleményét elmondani a reform kérdésében. Legelőször is elhibáztatja, hogy a kormány oly kevés költséggel akar gyökeres reformot e téren elérni, mint a mennyit kontemplál. A nemzeti-ségi szempontból nem várhatja az ország azt az eredményt, a mit oly sokan emlegetnek; a mit e téren tenni lehetett, — azt megtették a választott tisztviselők olyan buzgósággal, a mit a kinevezettek aligha fognak felmutatni. De szóló frázisnak jelenti ki az ellenzéknek azt az állítását is, hogy a varmegye volt az alkotmány védbástyája.

Indokolatlannak tartja, hogy a javaslat ellenzői nyilant, támogatói közül pedig néhányan elburkolva egy hümbakot vezetnek elő: Tiszta Kálmán. Utal e tekintetben Szécsenyi István egyik böles mondására: »Ha téged sárral dobálnak, ne vakard le, várd meg, míg megszárad, akkor lehull magától.« Tiszta Kálmán igen helyesen teszi, hogy ezt a hallgatást folytatja; a sár le fog hullani önmagától és a történelem előtt ugy fog állani, mint az a férfiú, aki Magyarországot konszolidációját keresztül vitte. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Szóló, bár ez nem népszerű dolog s

bár tőle most partállása is elválasztja, kénytelen kijelenteni, hogy büszkeséggel gondol életének ama korszakára, amidőn az ő vezetése alatt harczolt Magyarország konszolidációjá érdekében. Szóló nem erti Apponyi gróf magatartását, amint indokolatlannak tartja Karolyi István gróf felszólalását is. Kívánatosnak tartja, hogy a helyzet mielőbb tisztuljon.

Előtte csak az a döntő, hogy a kinevezett tisztviselők mellett majdnem elmaradhatlan lesz a hivatalnok önkényuralom és a legmegalázóbb szervilizmus. Attól tart, hogy az állami tisztviselő, ha ehauvinista lesz a nemzetiségekkel szemben, a mi szinte elmaradhatlan lesz a közvélemény pressziójának nyomása alatt, akkor az elkeseredés odiuma teljesen az állam ellen fog irányulni. A készülő reform épen nem magyar, nem felel meg nemzeti jellegűnek, sem viszonyainknak. Miért nem államosítjuk az anyakönyvvezetést, a házassági jogot, amikor ez sokkal égetőbb szükség. Nem tartja méltányosnak azt, hogy ha a megye most már nem fogja többé választani tisztviselőit, akkor nem adják vissza mindazokat az anyagi önkormányzati jogokat amelyeket 1867. óta fokozatosan elvettek tőlük, mert választott tisztviselői voltak. A törvényjavaslat nem állítja vissza az igazi önkormányzat alapjait: az egész nem más, mint ugrás a sötétbe. Egyéni bizalom által vezérelve sem szabad a banque-ot játszani. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Hevessy Benedek tíz év óta tagja e háznak és tapasztalta, hogy a kormány oly tanácsadója a koronának, hogy a nemzet legvitálisabb érdekeit is kész feláldozni kegyéért. A javaslatot nem fogadja el, mert az jogfosztást képez s mert a közigazgatás állapotán javítani nem fog, sőt inkább még a mait is megronthatná.

#### BELFÖLD.

**Az új parlament.** Szapáry Gyula miniszterelnök hétfőn terjesztette elő jelentését a képviselőháznak az új parlament építkezéséről. Az utolsó jelentést 1889. november hó 25-én tették és azóta fölépült a földszint és a felemelet egészen; elkészült az épület homlokzat és az udvarok téglaburkolata. A

tavalyi tartós, szakadatlanul zordon telet az épület jól kiállotta, a falakon nem támadtak repedések. A delegáció termét átalakítják az újabb tervek szerint. A parlament előtt levő tér szabályozása céljából szerződéseket kötöttek a katonai kincstárral. A parlament építése 1890. december végéig kiűzettek 3,076,451 frt 39 krt, az 1890. évre engedélyezett hitelből fennmaradt 474,980 frt 81 kr., tehát kifizettek a mai napig a parlament építéseért 3,540,000 frtot. A király, mint a jelentés kiemeli, tavaly látogatásával tisztelte meg az épülő parlamentet és a munka fölött meglegedését nyilvánította.

**Expedíció a magyarok őshazájába.** Zichy Jenő gróf által a magyarok őshazájába vezetendő expedíciót illetőleg a szloványi értekezleten az ut irányára nevezetesen történt megállapodás, hogy ugyanazon az uton indulnak az őshazába, melyen eleink — a krónikások szerint — bejöttek Magyarországra, t. i. Kiew alatt a Kárpátokon át. Az expedíció a Keletről fajlovakat szándékozik magával hozni. Az értekezlet legközelebb folytatja tanácskozásait.

**A tulkiadásokról** és az előirányzat nélküli tulkiadásokról, melyek a mult évre engedélyezett hitellel szemben mutatkoznak, a pénzügyminiszter jelentését hétfőn mutatta be a képviselőháznak. A jelentés konstatálja, hogy a mult év összküldésai körülbelül 900,000 forinttal maradtak az előirányzat mögött. A jelentés a regálemegváltásra vonatkozó adatokat közli azután, előadván, hogy az 1890. év végéig e czímen a kincstár 320,488 frt 66 krt adott ki. A miniszter megjegyzi, hogy a kiadások fedezésére külön hitelt nem vesz igénybe.

**Vegyes hírek.** Tisztújítás. Nyiregyházán f. hó 15-én ejtetett meg a tisztújítás. Benes László polgármesternek, Kerekreki Miklós, Sexty Gyula és Szobor Pál tanácsosoknak, Meskó László tiszti ügyésznek, Basty Barnabás alkaptányának választották meg, Sztrák Ferencz pedig főkapitányává nevezetett ki. — Képviselőtestület feloszlatása. Zenta város tanácsánál előforduló botrányok következtében a közgyűlés elhatározta, hogy a képviselőtestület feloszlatását fogja kérni. Első eset ez a törvényhatóságok életében, hogy ilyesmit kérjenek a belügyminisztertől. — Szebenmegye főispánjává és egyidejűleg szász komessé Thalmann Gusztáv, Szebenmegye alispánja nevezetett ki. — Felfüggesztett polgármester. Gyöngyös város polgármesterét, Balogh Gyulát, a megye főispánja e hó 10-én állásától felfüggesztette. A felfüggesztés a polgármester ellen folyamatban levő fenytőper miatt történt.

### A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

#### A »Rákóczi.«

— Tanulságos tanulmány. —

Csengő-bongó zeneszóval — a Rákóczi-induló hangjai mellett vonult a harminczkettedik gyalogezred 150. éves jubileuma alkalmával a főváros utcáin keresztül. Önkénytelenül eszembe jutott az, hogy mily emlékek fűzik tulajdonképen ehhez, a magyar embernek vért pezsgésbe hozó gyönyörű indulóhoz az osztrák hadsereget...

A jövő hónapban lesz huszonötödik évfordulója annak, hogy mikor délután 3—4 óra között Königrätznél a megbomlott magyar ezredek hanyathomlok retiráltak a Lippa és Königrätz közti mely uton, egy zöldhajtókás, gondolom a szegedi 46. gyalogezred kötelékébe tartozó kapitány, jobbában kardját, balkezében pedig revolvert tartva, mindenekelőtt egy elinaló katonabandát állított meg s fuvatta a megijedt eschmuzikusokkal a Rákóczi-indulót. Azután a csapatonkint szaladó bakákat, tekintet nélkül az ezredekre, kényszerítette a megállásra s fordította vissza; lelővéssel fenyegetve min-

\*) A »Független Ujság«-ból.

denkit, a ki parancsának ellenszegül. A vitéz százados, a ki előtt mindenestre a Mária-Terézia rendjel lebegett, minden fáradozása falra hányt borsó maradt; mert alig állított meg egy-egy csapatot s szedte őket ránczba, az előzetesen megállítottak csak azt várták, hogy elforduljon tőlük s azután a faképnél hagyták. Végre is a sűrű visszafelé rohanók a zenekart is magukkal sodorták. — Soha Rákóczi-induló ily fiaskóval nem végződött. Bizony a bakák nem igen lelkesültek e nótára sem, s tökéletesen megfeledeztek amaz ígértről is, melyet Bécsen történt átvonulásuk alkalmával a hadjárat előtt a német sógoroknak tettek, a kik érdeklődéssel faggatták a magyar katonákat, hogy fogják-e ütni a poroszt? Mire a bakák azzal nyugtatták meg őket, hogy:

— H o g y n e, h i s z a z i s n é m e t!

A gyalázatosan vesztett ütközet után, a magyar országgyűlést, melyet a kusztoczi diadal után rögtön feloszlattak, újra egybehívták. A bécsi nemzeti bank kincseit Komáromba szállították. A Károly-kaszárnya hatsó udvarán alig lehetett mozogni a sok udvari hintótól, melyet sebbel-lobbal odavittek. A bécsi Burgban pedig bocksoros, fehér szijazat helyett kender hevederű rusznyák regruták álltak strá-

zsát. A porosz Bécsét fenyegette, Florisdorfnál lázas mohósággal hányták a mi katonáink a sánczokat, mert a hadvezénylet terve szerint a második s tulajdonképeni döntő ütközet itt folyt volna le.

Magyarországon pedig újra megszólalt, a 48 óta annyira üldözött »Rákóczi« s annak hangjai mellett megindult országszerte az önkéntesek toborzása.

Kiáltványok hívták fel a hű magyar népet, a trón és birodalom oltalmára. Pest városának főkapitánya huszárcsákóval a fején járta a verbungost a főváros utcáin s több szerencsével huzatta a »Rákóczi«, mint az említett zöldhajtókás kapitány, — mert a rendjel ezuttal nem maradt el. A hány kétes ekszisztenciája volt Pestnek, az mind vetelkedett azon, hogy 16 frt »handgeld« mellett felcsaphasson »Erzsébet huszár«-nak.

Az osztrák birodalom 1741. óta ily változás helyzetben nem volt, akkor is hű magyarjaihoz fordult az uralkodó, akkor is járta a »Rákóczi«, a kinek emlékét pedig az 1715. évi törvény »kárhuzatos és gyalázatosnak« mondotta ki. Magyarország népe akkor önzöllött a nemzeti színű zászlók alá; mert eleink szentül meg voltak győződve arról, hogy a

## KÜLFÖLD.

**A török porta baja.** Yemenben a leghatalmasabb és legnyugtalanabb asszír törzs, melynek élén Szeifeddin sejk áll, föllázadt. A lázadás leverésére kiküldött katonaság vereséget szenvedett és mintegy száz embert vesztett, köztük néhány tisztet is. A yemeni kormányzó távirati jelentésében azt mondja, hogy az asszírok gyorstüzélő fegyverekkel és ágyúkkal vannak felszerelve. A kormányzó kéri, hogy haladéktalanul jelentékeny segélycsapatokat küldjenek. A török minisztertanács elhatározta, hogy a szíriai hadtestből 10.000 embert küld Yemenbe.

**A walesi herceg lemond.** Londoni udvari körökből, mint egy brüsszeli távirat jelenti, Lipót, belga király, azt a táviratot kapta, hogy a walesi herceg legközelebb le fog mondani trónöröklési jogáról. Ebben a fontos és feltűnést keltő ügyben állítólag a Coburgok családi tanácsa fog határozni. Ez a hír kétségkívül összefüggésben van a londoni szenzációs baccarat-pörrel, a melyben Anglia trónjának örököse annyira kompromittálva volt.

**Vegyes hírek.** Öngyilkos alkonzul. Egy Prizrendből (Ó Szerbia) érkezett távirat jelenti, hogy az ottani osztrák-magyar alkonzul Pilinszky Szaniszló lovag öngyilkos lett s azonnal meghalt. Közlebbi részletek még hiányzanak. — Lázadás a hollandok ellen. A Surinam-gyarmaton véres lázadás ütött ki. Egy hollandi tisztet és négy katonát megöltek. A kormányzó kihirdette az ostromállapotot. — Elsülyedt számkivetettek. Egy volgai gőzös, melyen 500 Szibériába való száműzetésre ítélt egyén volt, Nisni-Novgorod mellett elsülyedt. A rajta levő emberek közül sokan elvesztek. — Merénylet egy nagyherceg ellen. Az oldenburgi örökös nagyherceget egy idős asszony megtámadta és köveket dobott rá. Több kő talált is. Az asszony örvongásban szenved. — Simonia miatt elmozdított metropolita. A bécsi Presse-nek Dolnja-Tuzlából azt jelenti, hogy Dionysigi tuzlai metropolita legfelsőbb elhatározás alapján simonia miatt állásától elmozdított és az egyházmegye kormányzásával Simics tawnai archimandrita bízott meg. Ezen intézkedés a keleti orthodox lakosság körében a legjobb benyomást tette. — Az orosz trónörökös elleni merénylet. Yokohamából érkezett távirat szerint, közvetlenül az orosz trónörökös ellen elkövetett merénylet előtt, az orosz követség fenyegető levelet kapott, melyben a merényletet bejelentették. A vizsgálat nem vezetett eredményre.

## Büntetőjogi reform Angliában.

Az angol büntető eljárás terén mélyreható reform van készülében, mely rendkívüli jelentőséggel bír a ténykérdés tisztába hozatala tekintetében. Az angol büntető perjog egyik alapelve az, hogy a vádlott nem köteles maga ellen bizonyítékot szolgáltatni. Ennek az elvnek megfelelőleg ott a büntetőbírók egyenesen el vannak zárva attól, hogy a vádlottat beismerésre kényszerítsék, bár csak erkölcsi preszió útján is s a vádlott s törvény által lezárt ajkakkal áll bírái előtt, mert hozzá a vádlott tárgyra nézve még csak kérdést intézni sem szabad. Ennek természetesen az a következménye, hogy a vádlott nincs kitéve annak az erkölcsi kínzásnak, mely a kontinens legtöbb államában a főtárgyalások alatt napirenden van s mely a míg egyrészt, sokkal több visszaélésnek enged tág tét a bíróságok részéről, mint a mennyi hasznat abból a büntető igazságszolgáltatás nyerhet, másrészt teljesen ártatlan embereket tesz ki a bírák esetleges modortalanságának, mit ezek eltérni kényszerítvék, nem is szólva arról, hogy az a rendszer, mely a vádlottat minden áron beismerésre akarja kényszeríteni, volt kuforrása mindenütt annak a bírói elfogultságnak, mely a törvénykezés terén nem egyszer jelentkező hivatalos élet-, vagy becsület gyilkosságokra vezetett.

Az angol büntető bíróság előtt a vádlott a bonus vir prezumpciójával jelenik meg. Mindaddig ártatlannak tekintik s ennek megfelelőleg bännak vele, míg bűnössége, még pedig az ő hozzájárulása nélkül, be nem bizonyítottatik. De ha ez utóbbi megtörténik, akkor irgalom nélkül bännak el vele s az egész közvélemény szentesíti a hozott ítéletet. Nálunk és a kontinens általában, épen megfordítva történik a dolog. A bíróságok főtárgyalásain vérig üldözött vádlott, ha még oly alaposan derül is ki ártatlansága s bíróilag felmentetik, egész életén át kénytelen hordani a bélyeget, melyet az a pusztá tény nyomott homlokára, hogy szerencsétlensége volt bíróság előtt vádlottként szerepelni; míg viszont az akasztófák virágai iránt a kivégzés előtt és alatt meglehetősen elterjed a közönségben a szánalom, melynek felkeltésére rendőrség, csendőrök, vizsgálóbíró, ítélőtanács az egész eljárás folyamában hihetetlen bravourral szoktak közreműködni. Hogy ez nincs így az angol bün-

tető bíráskodás körében, annak egyik legfőbb oka a büntető törvénykezés teljes objektivitása, mely a beismerést, mint bizonyítékot nagyon kevésre becsüli s annak kieroszakolását a bírói hivatás ellen elkövetett megbocsáthatatlan bűnnek tartja, de annál több súlyt fektet a tárgylagos bizonyítékokra, melyeknek egybeállítását a büntető törvénykezés legkiválóbb kötelességének szokta tekinteni.

Ez által és mondhatni egyedül ez által képesek az angolok az egész társadalom közreműködését felkelteni és hasznosítani a büntető igazságszolgáltatás céljaira. Közérdekké válik az, hogy a bűncselekmény a vádlott hozzájárulása nélkül legyen bebizonyítva s ebben közreműködik az egész társadalom; míg nálunk nem ritka az az eset, hogy a szubjektív momentumokra fektetvén a törvénykezés a legfőbb súlyt, a vizsgálat elmerül a titkos valóságban, megsibbasztja, vagy épen megrontja ez által a társadalom közérzetét, s az eredmény az, hogy a bűncselekmény napnál világosabban fenn forog, csak a bűnös kerüli el az igazságszolgáltatás sujtó kezét.

Épen azért megbecsülhetetlen elve az angol büntető igazságszolgáltatásnak az, hogy a vádlottat sem fizikailag, sem erkölcsileg valtatni nem szabad. De a mint eddig ezt az elvet Angliában a gyakorlat meghonosította, annak sok árnyoldala lett nyilvánvalóvá. Az sohasem jutott eszébe az angol törvényhozásnak, hogy a vád megkönnyítése céljából iparkodjék ezen változtatni: de viszont komoly aggodalmak merültek fel abban az irányban jó idő óta, hogy a vádlottnak teljes némaságra kényszerítése sok esetben épen a vádlottnak nem áll érdekében. Éppen ezért az utolsó tíz év alatt egyes konkrét büntetendő cselekményekre vonatkozólag hozott törvényekben kimondták azt, hogy ha a vádlott beleegyezik, a vád tárgyára nézve ő is kihallgatható. Így például, a Merchant Shipping Actben, az Explosives Actben s még két-három törvényben kimondatott, hogy az azokban megállapított deliktumok eseteiben a vádlott, ha beleegyezik, kihallgatható s házastársa is tanuként, az ő érdekében, megidézhető. — A baj azonban az volt, hogy e kivételes rendelkezések igen szűk körre terjedtek, másrészt pedig ha ugyanazon cselekménynél a deliktum esetleg másként minősült, a törvények e permissiv ereje megszűnt. Pedig sok esetben az volt tapasztalható, hogy a vádlott, ha beleegyezésével kihallgattatott, képes volt néhány szóval rögtön megerőtleníteni a vádnak egész apparátusát.

Ez vezette az angol kormányt arra, hogy a felsőházban ismét előterjesztette az Evidence in criminal cases bill-t, mely második olvasásban elfogadtatott. E bill általánosítja azt az elvet, mely a korábbi speciális törvényekben csak egyes deliktumokra nézve mondatott ki s minden büntetendő cselekmény fenforgása esetén feljogosítja a vádlottat, hogy nyilatkozhat s beleegyezését adhassa, hogy házastársa tanuként kihallgattassék. Eltiltja azonban a törvény határozottan azt, hogy a vádlott házastársához a vádlott előéletére vonatkozólag a vádlottra nézve hátrányos kérdések legyenek intézhetőek. E rendelkezésnek megértésére ki kell emelnünk, hogy az angol esküdtek, mielőtt ítéletüket meghozzák, nem tudják, vajjon a vádlott, a ki előttük áll, volt-e már megelőzőleg büntetve. Ezt nem közli velük az elnöklő bíró azért, nehogy befolyásolja őket verdiktjukban. A mint a verdikt meghozatik, akkor terjesztik elő a korábban kiállott büntetéseket, az újabb büntetés bírói megállapítása céljából. A bill, mely a felsőházban most a második olvasáson ment keresztül, régi óhaja volt az angol közvéleménynek, bár egyes kiváló angol bírák, mint pl. lord Denman, azzal szemben aggodalmakat nyilvánítanak. De kétségtelen, hogy egy újabb garanciával lesz

független Magyarország feltámadásának ideje elérkezett, magyar lobogók, magyar tisztek, magyar vezényszó alatt kiállítottak oly impozáns magyar hadsereget, minő csak Zrinyi Miklósnak lehetett eszményképe. Az európai hatalmak, melyeknek annyira fáj a foguk a fiatal királyné örökére, siettek békét kötni.

A jámbor magyarok pedig abban a csalódásban ringatták magukat, hogy a hozott, óriási áldozatok árán megteremtették az önálló magyar hadsereget, a milyen Mátyás az igazságosnak fekete serege óta nem volt. Hűségök jutalma nem is maradt el, 1748-ban az egész hadsereget németté tették, német ruhát huztak rá, az ujonnan fölállított magyar ezredeket német tisztekkel rakták meg, — a magyar tisztek elmehettek haza, sütni a makkot. A birodalmat nem fenyegette már külvészely, nem volt szükség a magyarra, de még annak a »gyalázatos lázadónak« a nótájára sem.

Hogy pedig Bécsben mily vélekedéssel voltak abban az időben, dicső szabadsághősünk a »rodostói remete« felől, arra ékes tanubizonyságul szolgálhat a következő történet, melyet egy német krónikában olvastam.

»Aspermont tábornok fia (anyja Rákóczi Julia volt) Mária Terézia idejében egy izben a

II. Rákóczi Ferenc által történelmi nevezetességre juttatott Ónod alatt, nehéz utazó kocsijával a sárba feneklett. Minden igyekezet, hogy a kocsi kiszabadíttassék, haszontalan volt. A miskolci vásárról épen akkor hazatérő számtalan paraszt, elhajtattott mellette a nélkül, hogy segítségére lenne, de sőt a borotvált, bajszatlan német baján jóízűen kacagott. — Ekkor Aspermont türelemvesztetten leugrik kocsijáról s harsány hangon feljűk mennydörög:

— Hogyan atyafiak! hát megengeditek, hogy Rákóczi unokája a sárba fuladjon?

Nem kellett ennél több biztatás, a paraszton az perczen kifogták lovaikat, egész készséggel nyújtottak segítséget a grófnak, a kit diadallal vittek be Ónodra,

E kis utikalandnak mihamar Bécsben is hire terjedt. Midőn Aspermont végzett utjából az udvarnál megjelent volna, Mária Terézia kigyuladt arcczal rohant elébe s ekként támadta meg:

— Hallja Aspermont! én bizonyosan nem akarom, hogy sárba fuladjon, hanem csak annyit mondok, hogy azokat a Rákóczi-féle komédiákat hagyja abba, mert engem ugyse, bezáratom!«

**Ribianszky József.**

gazdagabb az által az angol büntető igazságszolgáltatás, mely híres arról, hogy éppen az általunk említett okoknál fogva ott a legkevesebb hűnös kerül el az igazságszolgáltatás boszuló kezét.

### Ujdonságok.

\* **Az öngyilkos H.-Hadházon** a községi előjáróság választásakor a »nagy-község-pártiak« kegyetlen vereséget szenvedtek. Törvénybíróvá körülbelül 160 szóval — mintegy 60 szó ellenében, a volt rendezett tanács pártiak jelöltje Barta Gábor választott meg — még pedig Bede Gergely uram ellenében, a kit a tanács eltörlési mozgalom egyik legbuzgóbb eszközeül használtak a »község« pártiak s ki a jutalmául ígért bíróságot annyira biztosra vette, hogy a választás előtti napon azzal hagyta ott vendéglői kontóját, — »majd kifizeti holnap a bírót.« Az előjáróság többi tagjai — egy pár kivételével — szintén a rendezett tanács pártiak jelöltjei közül választották meg. Hasonló győzelmet aratott a »városi« párt e hó 14-én a jegyző és orvos választás alkalmával is mindkét állást érdemes jelöltjeivel, amaz Molnár Antal, emez dr. Imre Gáborral töltetvén be, dacára a község pártiak hónapok óta tartó rendkívüli ellenere feszítésének. E minden irányu győzelem elvitáztatlan jele annak, hogy a felrevezetett lakosság, mely a tanács eltörlésére adta szavát, kezdi gyászos tévedését be látni, s eddigi bölcs és erdektelen vezetőit a faképnél hagyni. (Hadházi.)

\* **Gázfogyasztás.** Debreczen város a légszesz fogyasztásért május hóban fizetett: utcavilágításért 835 forint 19 krt, termék és irodák világításáért 99 frt 72 krt, börtönök és folyosók világításáért 35 forint 10 krt. Összesen tehát 970 forint 1 krba került a május havi gazvilágítás.

\* **Körrendelet.** Az államvasutaknál érvényben álló díjszabás szerint, munkások, ha legalább 30-an egy és ugyanazon rendeltetési állomásra utaznak, féljeggyel utazhatnak. A ker. min. miután arról értesült, hogy egyes személyek, a kedvezményel üzérkedéseket folytatnak, körrendeleteket küldött tehát az összes törvényhatóságokhoz, hogy tudassák a munkásokkal, hogy ily esetben ne vállalkozókhöz, hanem közvetlenül az államvasutak igazgatóságokhoz forduljanak.

\* **Siremlék leleplezés.** Kegyeletes ünnepély folyt le a napokban a nagyváradi olaszú sirkertben. Ugyanis ekkor leplezték le a Nagy István volt nagy-váradi lelkész, esperes sirja felett a hívek által hálából emelt szép siremléket, mely 8 láb magas szürke gránitgolyó, rajta felül egy nyitott biblia, bibliai idézettel. A kövön levő felirat megemlíti a neven kívül a boldog emlékü jeles férfi életkorát s halálzásának idejét, jelzi továbbá, hogy 19 évig volt nagyváradi ev. ref. pap, a szabadság harcokor halálra volt ítélve, de 2 évi várfogság után kegyelmet kapott. Első sorban Csák Máté megható, gyönyörű imát mondott, majd Sulyok István nagy gondal kidolgozott s minden részletre kiterjedő emlékbeszédet mondott. Jellemezte az elhunyt jeles férfit, mint a vallás örét s követendő példaként állította a hallgatóság elé munkás, érdemekben gazdag életét; jellemezte mint hazafit, ki nagy szenvedéseket tűrt lángoló honszeretetért; szép szavakkal emlékezett meg róla, mint tudósról. A szép ünnepély másfél óráig tartott, de még azután soká hullámozott a közönség a sir körül, hogy olvashassa a sirkő feliratát.

\* **A debr. ev. ref. tanítótestület** tisztújító gyűlését megtartván, tisztikara a következőképen alakult: Elnökjelöltek lettek, kik közül egyet az iskolaszék nevez ki, Dávid Mihály (12 sz.), Lada Sándor (11 sz.), Papp Péter 10 szavazattal. Főjegyző egyhangulag: Kani z s a y Endre; alelnök: Dávid Sándor; aljegyző: Kerékgyártó József; pénztárnok: Dávid Mihály, könyvtárnok: Sáfár László.

\* **Katonatisztek mulatsága.** A cs. és kir. 39-ik gyalogezred tisztikara e hó 24-én társas összejövetelt rendez a Margit-fürdő dísztermében. A mulatságra a polgári osztályból is számosan meg vannak hívva.

\* **Érmihályfalván** ez idő szerint az iparos testület kebelében f. évi február óta dalárda áll fenn; minden este az ottani ref. iskolában annak derék, faradhatlan kántora, Ürögi Sándor szakértelemmel oktatja őket. Eddigél 21-en vannak a dalárdában, azonban még többen is fognak annak tagjai sorába lépni.

\* **Baross és a magyar nyelv.** Az osztrák-magyar államvasutak magyar vonalainak államosításával sok lényeges változás jár együtt az üzleti ellenőrzés és kezelés dolgában. E változások közt nem a legutolsó az sem, mely a hivatalos magyar nyelv érdekében történik. Az osztrák-magyar államvasutársaságnál, de még a magyar államvasutaknál is régóta szokásban volt, hogy külföldi, legfőképp német vasutak hivatala, s még magánemberekkel is németül korrespondáltak. Ez így van még ma is. Most azonban, az államosítás alkalmából Baross miniszter szigorú rendeletet adott ki, mely július 1-től tiltja a német levelezést, az összes németnyelvű üzleti nyomtatványok nyugalomba helyezését rendeli el, sőt a hivatalos helyiségekben megtiltja a hivatalnoknak a német társalgást.

\* **Közgyűlés.** A debreczen- és vidéke baromfi tenyésztő egyesülete 1891. június hó 21-én, vasárnap délelőti 10 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében rendez évi közgyűlést tart; melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak. Debreczen, 1891. június hó 7. Az elnökség.

\* **Nevető szivárvány.** Összevesztek valami ostobaságon, tán férjürum rugott ki a hámból megint, vagy asszony jár kelletnél gyakrabban a szomszédba, elég az hozzá, valami történt, amin ők hajba kaptak csunyául úgy, hogy innen is, onnan is átdugta a fejét a kerítések közt a jólelkű szomszéd. Ez a pár veszekedő, lármázó eseléd minden héten válpört indit egymás ellen az udvaron és többször már a kapitány előtt, de van valami, ami végtére is békességet csinál köztük, lecsendesíti a családi zivatart s kezdődik egy-két napi csendesebb élet. És így tart régóta; a legutóbbi családi orkán a derék pár feje fölött tegnap dühöngött, minek következtéseképpen most véglegesen és engesztelhetetlenül elhatározták, hogy legyen vége a dolognak: te lump eredj balra, te szájas szoknyáskigyó eredj jobbra. Dörgött és villámlott is ma délelőtt a kapitány előtt a házasságtörlési zivatárjában, mikor a czivakodó pár emberrel egy házban lakó mosóné belépett és egy gyerek volt a karján.

— De ezt is szét tessék ám osztani . . . pötyögött a mosóné — mert ez is kettőjüké. A gyerek szurtos volt és nevetett a szegényke.

Mire az ostoba czivakodó pár ember szeme előtt fölesillant a szivárvány.

Régi történet ez, de nagyon szép, akárhányszor ismétlődik.

\* **A Hortobágyon** kitünő a legelő; a fü oly nagy, hogy egy kis malacz nem látszik ki belőle. A jószág szemlátomást gyarapodik.

\* **A korcs magyar-szó.** Hiába erőszakolták a hivatalos nyelvbe azokat a sok tudományyal, sok könnyelműséggel, de kevés szerencsével megalkotott szavakat, nem veszi be a magyar nép a természetét. Példa egy ilyen szóra a minapi törvényszéki tárgyalás. Verekedés miatt ítélték el egy tanyai legényt három havi fogházra.

— Föllebbez-e? — kérdezte az elnök a vádlottól.

Erre fölugrik a tanuk padján a vádlott apja és sietve utasítja a fiát:

— Ne lebbez föl!

\* **A rózsák leszedése.** Általános nézet az, hogy ha a rózsát a tön hagyjuk elvirítani, a fát kiméljük. E nézet téves, mert az elvirágzás idejében szívja a rózsza a fából a legtöbb táplálékot. Ez okból tanácsos a rózsát, mihelyt legszebb alakját és fejlettségét elérte, levágni, s ha egyébre nem, saját gyönyörűségünkre, szobák díszítésére használni fel. A levágott rózsza, ha gondot fordítunk rá, mindig tovább él, mintha a tön hagyjuk elvirulni. A rózsafa pedig, ha kinyílt virágaitól megszabadítjuk, újra sok bimbót képes hajtani.

### \* Apróságok.

Gonosz kívánság.

— Mariska, te kellemetlen vagy a vendégeinkre, erodj a másik szobába.

— Hát add ide anyám játszani az a h a j a d a t.

Praktikus mesterség.

— Mond csak Károlyka, mi akarsz te lenni?

— Kémenyseprő.

— És miért épen kémenyseprő?

— Mert annak sohasem kell mosdani.

Honnan fuj a szél!

— Honnan a pokolból jön már ez a sok rossz idő! — szól az apa boszankodva.

— Én tudom, — felel Jánoska a fejét kidugva a paplan alól.

— Hát honnan te lurkó.

— A nagymama lábaszárából, mert tegnap is mondta: már megint rossz idő van a lábamszárában.

\* **Posztógyárosok figyelmébe.** A m. kir. honvédsapartok részére 1892. januártól 1896. december végéig szükségelt posztó és egyéb gyapjú-szővetből készült ruházati cikkek szállítására a m. kir. honvédelmi minisztérium nyilvános pályázatot hirdet. Az évi rendes szükségler megközelítő pénzértéke 400,000 frt. Az ajánlatok a m. kir. honvédelmi minisztérium segédhivatali főigazgatójának legkésőbb 1891. évi július hó 15-ik napjának d. e. 12 órájáig beadandók. A szerződési feltételek és a szállítandó ruházati cikkeknek jelenleg érvényben álló szállítási árai az alulírott kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők. Debreczen 1891. június 11. A kereskedelmi és iparkamara.

\* **Pályázat olaj szállításra.** A m. kir. államvasutak igazgatósága 1891. július 15-től 1892. július 15-ig terjedő idő alatt szükséges 40009 égő repezeolaj (lámpa olaj) és 42009 kenőrepeze olaj szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok 1801 évi július hó 3-ik napjának déli 12 órájáig m. kir. államvasutak anyagszer — és leltárberendezési szakosztályánál (Andrássy ut. 73. sz. a II. emelet) nyújtandók be, hol a szállítási felvételek is megtekinthetők. Debreczen 1891. június 11. A kereskedelmi és iparkamara.

### A csókról.

Ahány ember, annyiféleképp csókol. A csók az ajaknak kisebb vagy nagyobb csattanáásával kísért találkozás, mely annál edesebb, minél nyomósabb.

Egy német tudós a csókot így definiálja: »A csók olyan étel, melyet cseresnyepiros kanalakkal esznek, de nem minden kanál és nem minden cseresnye egyforma.

Dóczi Lajos így értelmezi a csókot: »Nem csók az, hidd el, a mely tiltva nincs.«

Saphir szerint a csók olyan, mint a pecsétviasz, mindkettőt forrón nyomják föl és hidegen törik.

A csóknak különben tudományos jelentősége is van, mert a csók villamos kísérlet, t. i. a csókolódzó ajkai között légmentes ürrékesedés és ha kinyitják ajkaikat, a levegő zeneszóval ismét bemegy.

Nagy csoda, hogy a természettudósok eddig még nem vizsgálták meg közelebbről a csókot, legalább eddig még nem találtunk említést róla egy tankönyvben sem, pedig e tár.

gyat, kivált felső leányiskolákban, bizonyára nagy érdeklődéssel tanulnak. A kísérletezés e téren igen ocsó volna és nagyon könnyen esz-közölhető.

A csók többféleképpen hajtható végre: csattanással, czuppanással, szárazon és nedvesen.

A csók keletkezésére nézve kevés adataink vannak. Annyi azonban csaknem bizonyos, hogy már Ádám és Éva csókoltak egymást; de az még nincs meghatározva, hogy vajon az almába harapás előtt, közben vagy után gyakorolták magukat a csokolódásban.

Érdekes volna megtudni, hogyan jött Ádám arra a gondolatra, hogy Évát megcsókolja.

Vannak, a kik így magyarázzák Ádám első csókját: Ádám nem felejtette el a Darwin-féle ősapánk mesterségét, a mások utánzását. Egy napon látta, mint csokolódnak a galambok. Szorgalmas természetbúvár létére azonnal megkísérelte ugyanazt Éván, s úgy látszik, jól ízlett neki az első csók, különben nem ismételte volna annyiszor.

Mások szerint a kigyó más titkokkal együtt a csokolódás titkát is megsugta Évának.

Ismét mások szerint Ádám és Éva egy-egyben a gyümölcskertben voltak és gyümölcsöt ettek. Nem volt náluk zsebük, hogy elfelezzék az almát és Éva kénytelen volt fogaival eszközölni az osztást. Ádám azonnal átvette ajkával Éva szájából a neki juttatott darabot, de szigorú szocialdemokrata lévén, még többet kívánt és kiakarta harapni. Éva ajkait olyan édes érzélem fogta el, hogy elkialtá magát: „Oh csak ismételd édesem: hadd élvezzem életem.”

Azt mondják, hogy a rimelés is így módon keletkezett. A csók a szerelmet, a szerelem a poézist szülte.

Az is kétségtelen, hogy a csók csak nővel a vágyakat, és e tekintetben igen veszélyes.

Vannak népek, hol a csók eljegyzés számba megy és Amerikában például, ha valaki egy leányt megcsókol, azt nőül kell venni, mert különben perpatvarnak teszi ki magát. Angliában is ez a szokás divik és a bíróságok rendszeren el szokták ítélni értékeny pénz bírságra az olyan legényeket, kik az általuk csókolt leányokat cserben hagyják.

Nálunk Magyarországon, hál'isten annyira még nem jutottunk, hogy minden leányt elkelene vennünk, a kit megcsókolunk.

De különben is nagyon ellenkeznek a mi természetünkkel a törvénynek ez a szigora. Oly országokban, hol a bor olyan tüzes, a nők oly bájosak, ott a csókra nem szabad büntetést szabni, mert a kísértés olyan nagy, hogy ellenállani alig lehet.

### Debreczeni piac.

Debreczen, jun. 17.

#### Heti vásár.

(Junius 16.)

1 mm. Buza	9.00	8.80	8.50
1 mm. Kétszeres	7.60	7.55	7.50
1 mm. Rozs	6.80	6.50	6.00
1 mm. Árpa	6.50	6.45	6.40
1 mm. Zab	6.10	6.00	5.90
1 mm. Tengeri	7.00	6.90	6.80
1 mm. Köles	8.70	8.65	8.60
1 mm. Rizs		22.00	
1 mm. Borsó szepességi		17.00	
1 mm. Lencse		19.00	
1 mm. bab fehér		8.50	
1 mm. köles kása		14.50	
1 zsák burgonya		3.50	
100 kiló Szalonna	49.00	47.50	46.00
100 kiló Háj	49.00	47.00	46.00

#### Sertés-vásár.

(Junius 15.)

Sertés. Felhajtott 1850 drb, eladott 1372 drb.

Irányzat élénk.

Arak: Sovány sertés párja: hat hónapostól egy évesig 15—20 frtig, egy éves egy és fél évesig 25—30 frtig, 2 évesig feljebb 35—40 frtig. Kóvér sertés kilója 42—44 krajczár.

#### Marha-vásár.

(Junius 16.)

Marha. Felhajtott 1295 drb, eladott 616 darab.

Irányzat: élénk.

Arak: a régiék.

#### Ló-vásár.

(Junius 16.)

Ló. Felhajtott 765 drb, eladott 200 drb.

Irányzat: élénk.

Arak: a régiék.

#### Napszámárak.

(Junius 18.)

A debreczeni napszámárakat ma következőleg jegyezte fel a vásárbiroság. Egy férfi a gazda kenyeren 65 kr, saját kenyeren 1 frt egy nő a gazda kenyeren 40 kr, a saját kenyeren 50 kr, egy gyermek a gazda kenyeren 30 kr, a saját kenyeren 40 kr.

Husárak megállapítva, s bejelentve 1891. jun. 17-től 14-ig. 44 kr. Rác Györgynél csapó-utca 587 sz. a., Bencze Józsefnél Árok utca 703. sz. a., Kovács Jánosnál csapó u. 791. sz. a., 50 kr. Ungvári Andrásnál piacz u. 1-ső szék. czegléd u. 55, dedó u. 125, Mester u. 1113. Tánító utca 1392, csapó u. 3162 sz. a. Rác Gy.nél czegléd utca 2599, Csapó utca 358. sz. a. Kovács J.-nál a hentes székben, a mészáros társaságnál. Mester-utca 3655, Csapó-u. 240, és 306. könyök utca 574, kut u. 2323 sz., 52 kr. a mészáros társaság 18 székiben, valamint a 3 izr. mészárszékben a piaczon. Debreczen, 1891 jun. 16. Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.

102. V.

1891.

### ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bir. végrehajtó közhírré teszi, hogy a b-ujfalui kir. járásbiroságnak 468/891 P. számú végzése folytán és a debreczeni kir. törvényszék 6462/891 P. számú végrehajtást rendelő végzése folytán Kohucz Adolf és fiai budapesti czég, valamint a debreczeni takarékpénztár végrehajtatók javára Szakács József h.-bagosi lakos végrehajtást szenvedett ellen 220 frt, 1800 frt és ezen összegek törvényes járuléka erejéig vezetett kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt s összesen 511 frtra becsült birkák, lovak, gazdasági eszközök, valamint más egyéb ingóságok nyilvános birói árverésen eladottnak.

Ezen árverésnek a 992/891 P. számú kiküldő végzés folytán H.-Bagoson alperes lakásán leendő eszközésére határnapul 1891. évi jun. hó 27-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik s ahoz a venni szándékozók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy azon alkalommal az érintett ingóságok legtöbbet igényrnek becsáron alul is eladottnak fognak.

Akik az árverésen befolyandó vételárra elsőbbségi jogot vélnék érvényesíthetni, ezen igényüket alulírott bir. végrehajtóhoz az árverés megkezdéséig jelentsek be.

Kelt Derecskén, 1891. június 14-én.

Oláh Géza,

304 1—1 kir. bir. végrehajtó.

### Irodalom és művészet.

— **A kedves horvátok.** A horvátok ez év aug. havában képzőművészeti kiállítást rendeznek Zágrábban. Eleinte úgy tervezték, hogy tisztán horvát nemzeti kiállítás legyen. De hamar rájöttek, hogy horvát képzőművészek oly kevesen vannak, hogy a kiállításból nagy fiaskó lenne. Erre aztán elhatározták, hogy a műkiállítást nemzetközivé teszik, s meghívták rá a magyar művészeket is. Még pedig németül. Német volt a meghívó, német a prospektus, a bejelentési lap pedig német és horvát. Notandum, a berlini képzőművészeti társulat magyar meghívókat és magyar bejelentési iveket szokott küldeni, csak a horvátok félnek annyira a magyar nyelvtől, hogy még a nemzetközi udvariasság szabályain is tuleszik magukat.

— **Munkácsy erkölcsi bizonyítványa.** Most, hogy Munkácsy Mihály nevével együtt nyári tartózkodásra a korpachi kastélyba rándul, természetesen nagyban folyik a tatarozási munka az Avenue-Villiers-i palotában. Az általános fölforgatás közben Munkácsy Mihályné egy rendkívül érdekes hivatalos iratra bukkant, melyet a nemzeti muzeum bizvást megszerezhetne magának. Eme hivatalos iraton Munkácsy Mihály mint kicsiny festőcske még csak Lieb Mihály név alatt szerepel és fényes művészi pályájának teljességgel a küszöbén áll. A hivatalos irat, mely eddig Munkácsy Mihály iróasztalának a legmélyén volt eltemetve, szövegrinti szövegében a következő:

50 kr.

bélyeg

#### Bizonyítvány.

B.-Csaba előljárósága által ezennel hivatalosan bizonyítottatik, hogy Lieb Mihály festész, ugy erkölcsileg, mint politikailag kifogáson kívül álló egyén, s ezért őt, további kiképzése céljából szándékolt külföldi utjához szükségelt engedély elnyerésére, ajánlani bátorkodunk.

Kelt 1865. november havának 2-ik napján.

Békés Csaba

város

(Bélyege)

Szemán Sámuel, Harnyolszki Ödön,

jegyző.

biró.

Hrabolosi,

esküdt.

Munkácsy Mihály ez időtájt 20 éves volt s a düsseldorfi festészeti akadémiába akart menni. A békés-csabai derék előjárók, kik manapság alig vannak már életben, a fővárosnak akkori rendőrfőnökéhez ajánlották a fentebbi sorokkal a fiatal, ambíciózus művészt. Munkácsy e bizonyítvány daczára is csak jobb befolyás érvényesítése után és ekkor is csak nagy nehezen kapta meg az utazási engedélyt, mely fényes karrierjét megnyitotta. A majd harmincz éves irat a régi jó idők szolid tintájával van írva, a régi jó idők szolid papírosára, ugy, hogy a hosszú idő alatt egy betű sem mosódott el, valamint a papír el nem rongyolódott, de sőt meg sem sárgult.

### CSARNOK.

#### TEUZILE.

— Elbeszélés. —

Irta: Horváth Károly.

(Folytatás.)

— Ali basa már igen régen alkudozik. A leánykát már gyermekkorra óta ismeri, de ugy látom, sokalja a nevelési költséget. Nálunk ugyan nincsen divatban — folytatá az urnó — lefesteni a szépségeket. Kivétel csupán a szultán képez; jelen esetben azonban Ali basa kedveért megengedem, de előre megjegyezvén, hogy kétszernél többet nem lépheti át e küszöböt és e két alkalomnál is csak igen rövid ideig.

Ezután intett a francia nőnek, ki egy török ruhába öltözött leánykát hozott magával. A leányka nagy hatást gyakorolt reám.

— Itt van Teuzile — mondá az urnó, a leányra mutatva. A megtestesült szeretetreméltóság, felruházva a legszebb női bajakkal. Karesu termete daczára telt izomzatú volt, a legügyesebb görög szobrász sem teremthetett szebb vállakat. Göndör arany sárga haja, ábrándos sötét szeme, finom metszésű orra, gyengén sárgába hajló arczsine és a gömbölyded száj egészítették ki azon leirhatlan varázsszal bíró kedves női arcot.

E percztől kezdve megérttem barátom mámorát, de egyuttal csodáltam állhatatosságomat. Olyan szeliden tudott az emberre tekinteni, hogy teljesen megfedkezve a maga énjéről, egészen varázshatalmába kerítette a vityázatlant.

— Ez az ur téged le fog festeni leányom — mondá a pasa özvegye.

Teuzile udvariasan meghajtotta magát, mialatt arcát az ártatlanság gyenge pirja borította el.

— Én nem vagyok nagyon szép — mondá tiszta francia kiejtéssel — nekem sárga arcom van, barátomim sokkal szebbek.

Hangja lágy, kellemes és hajlékony volt, nem csoda tehát, ha a doktort elkábította.

— Ezen urnak az a feladata, hogy téged lefessen egy német nő részére, ő csak kétszer fog jönni, a miért is nyugodtan kell majd magad viselned.

Teuzile igenlően intett.

— Nem fogom soká igénybe venni türelmét — mondám a gyönyörű teremteshez — ma csupán egy felületet vázlatot fogok készíteni, azonban szükséges lesz, hogy a kicsikével huzamosabb ideig társaloghassak — folytatám az urnához fordulva — mert ez által megismerem lelki állapotát, mely hű tükre az arckifejezésnek. Kérném tehát ehhez becses engedelmét!

— Társalogjon Teuziléval — mondá az urnó a büszkeség bizonyos nemével.

Elővettem jegyzőkönyvemet, mivel vázlatkönyv nem állott rendelkezésemre. Nagy vonásokban elkezdtem vázolni a szép arcot, mialatt a legkülönbözőbb dolgokról beszélgettünk.

Rendkívül éles ítélő képességet árult el, nem közönséges ismeretekkel, nevelése nem különbözött semmiben azon leánykákétól, kik a francia nevelő intézetekből kerülnek ki.

Rajzomat egész ott létem alatt kíváncsian nézte, szegény ártatlan tekintete nyomasztólag hatott lelkütemre, úgy, hogy a látogatást nem huzhattam nagyon hosszúra.

Részvétellel bucsuztam el a leánytól, ki daczára, hogy ép oly teremtese Istennek, mint mi, és sorsa felett még sem dönthet, bele kell nyugodnia abba, mit mások parancsolnak.

Megmutatva Levien asszonynak a vázlatot, ki már igen türelmetlenül várt, elmondtam, a mit láttam, tapasztaltam, éreztem és gondoltam, oly nyugodtan és tárgyilagosan, a mint csak bírtam.

Eleinte mereven nézett a képre, de gyorsan megragadta kezem és megcsókolta, még mielőtt megakadályozhattam volna.

Forró könnyek estek kezemre, a midőn ijedten vissza huztam. Ezen érzékeny jelenet után zsebkendőjébe rejtve arcát, elhagyta a szobát.

Nehéz szívvel távoztam a villából és egyenesen haza mentem.

Ez szomorú karácsony lesz, gondolám magamban, holnap karácsony estéje és mi lesz ezen khaoszból!

Mennyit szenvedhet Levienné, mennyire szereti ezen embert, hogy irányomba, ki reá nézve teljesen idegen, ennyire megfélekedezik önmagáról. De mit fog Franzen cselekedni? Soká fog még az tartani, míg a leányt megválthatja és mindennap megelőzheti valaki.

Ki tudja, szereti-e ezen gyermek, feltudja-e fogni tapasztalatlan eszével, hogy mit tesz az szeretni, ismeri-e a szerelem jogait és kötelességeit, tudja-e ő, mit tesz az forrón, bensőleg szeretni és hogy mi az az igazi szerelem.

Lesz-e ezen persiai nőben valaha az az érzés, mi egy európai nőben? Boldog lesz, ha esetleg czélfát el is éri? Ilyen és más hasonló gondolatoktól zaklatva folytattam utam. Jaj de fájdalmas és szomorú karácsony napja lesz ez holnap. Csak legalább vigasztalhatnám valamelyiket.

Az özvegy fájdalma szent, melyet hivatalan nem zavarhat; Franzen talán szívesen lát holnap, talán feltudom rázni álmából és el tudom oszlatni a varázst, mely őt hatalmában tartja.

Az emberi szív szeret reménykedni, ha vágyakkal van tele. És így, mielőtt haza mentem volna, felnéztem barátom lakására. Nem

volt otthon, azonban egy névjegyet adtak, mely nekem volt címelve s következőképen hagzott:

„Kedves barátom! Holnap karácsony estéje van, tudom, hogy ön holnap ép oly elhagyott lesz, mint én, ajánlanám, hogy töltsük együtt ezen sokakra oly kellemes estét.

Várom, ha tagadó választ nem kapok.

Dr. Franzen.

(Folyt. köv.)

## Közgazdaság.

— **A vetések állása** a külföldön május hó végével és június hó elején a földművelésügyi miniszteriumhoz beérkezett konzulatusi jelentések szerint a következő volt: **Az amerikai Egyesült Államok** déli részében a vetések, főleg a tengeri, a több mint 6 hét óta tartó szárazság és hőség következtében szenvednek; esőre nagy szükség van. **Bulgáriában és Kelet-Ruméliában** a tenyésztet nagyobbára jól fejlődik; úgy az őszi, mint a tavaszi vetések kielégítőeknek jelezhetők s kedvező termés-eredményre nyujtanak kilátást. **Franciaországban** a vetemények keveset javultak; aránylag még a tavasziak meglehetősek, de az ősziak, főleg a buza, rosszul áll. — A rendes közép termés-eredményéhez viszonyítva búzából a folyó évben legalább 35—45%-kal kisebb leend a terméshozam. Búzából középserű években terem 109—110 millió hektoliter, a f. évben csak mintegy 55—65 millió hektoliterre számítanak. **Nagy-Britanniában** a londoni főkonzul jelentése szerint a búzavetések a tél folyamán keveset szenvedtek, de a tavaszi kedvezőtlen időjárás miatt kellek nem fejlődhetek, visszamaradtak. — Az utóbbi jó esőzések azonban lényegesen megjavították és így most a tavasziakkal együtt jobban gyarapodtak. **A liverpooli főkonzul jelentése** szerint az időjárás esőre és hűvösre változván, a növényzet is szép, üde zöld színt nyert, jobban áll, mint két hét előtt, szépen is gyarapodik. **A buza és árpavetések** most már kielégítőeknek jelezhetők, de meleg időt óhajtanak. — **Németországban** az őszi gabonavetések nagy része a rendkívül hosszantartó száraz és hideg tél folyamán kifogyott; a megmaradt buza és rozs a legjobb időjárás mellett sem képes annyira fejlődni, hogy csak gyenge középserű termést is nyujthassa. — Az utóbbi hetekben gyakran volt jégeső és így még ez által is károsodtak az ősziak; a tavasziakban is mutatkozik kár. **Németországban**, a berlini főkonzul jelentése szerint, a május hó elején még rosszul állott gabona és tavaszi vetések az utóbbi időben több-kevesebb mindenütt javultak, kipállás következtében általában a rozs és repceben mutatkozik nagyobb mérvű kár, itt-ott a buza is kiveszett, több helyen pedig megritkult és nagyobbára alacsony. **Az időjárás a növényzet fejlődésére kedvező.** **A frankfurti főkonzul jelentése** szerint Wiesbadenben és Hessenben az őszi gabonavetések rosszul teleltek; a hideg tél folyamán Hessenben a buza csaknem egészen, a rozs felerészben tönkrement. **Wiesbadenban** úgy a búzában, mint a rozsban szintén jelentékeny kár mutatkozik, tavasziakkal kellett pótolni. **A hamburgi főkonzul jelentése** szerint az időjárás kedvezően hatott ugyan a növényekre, mivel azonban a mezei terményekben még mindig nagy eltérések mutatkoznak, csak közepesen aluli termésre van kilátás. **A kölni főkonzul jelentése** szerint a hideg és száraz hónélküli télben megkárosodott és részben egészen kifogyott rozsvetések a Rajna mentén is felszántották; az őszi buza és árpa is szenvedett, helyenkint ezeket is fel kellett szántani. **A tavaszi magvak**, bárha későn jutottak elvetésre, jól keltek és kedvezően állanak. — **A borszói konzul jelentése** szerint a ve-

tések meglehetősen javultak; a buza kezd gyarapodni, de a rozs nagyon foltos, jóval gyengébb a búzánál. **A tavasziak jól keltek**, általában szép zöldszíniük és bokrosodnak. — **A köni sbergi konzul jelentése** szerint is javultak főleg a tavasziak. **Az időjárás a gyakori esőzésekkel** kedvez a tenyésztetnek, helyenkint azonban nagy vihar és jégeső tetemes kárt okozott. **Az őszi rozsvetések meglehetősek**, csak néhol mutatkoznak kisebb és nagyobb foltok, ahol a tél folyamán takaró nélkül teleltek vagy kipállottak. — **A buza a rozsnál jobban áll** ugyan, de ezen is meglátszik a rendkívül szigorú tél káros hatása, helyenkint ritka és gyenge. **A lipcsei konzul jelentése** szerint a búzában és részben a rozsban is tetemes kárt észlelnek. **A repce nagyobbára kiveszett.** **A megmaradt gabonavetések a kedvező időjárás folytán kielégítően gyarapodnak.** **A tavasziak**, bárha későn vetették, jól keltek s szépen fejlődnek, közepeseknek jelezhetők. **Romániában** a bukaresti főkonzul jelentése szerint az őszi vetések általában vidékenként is nagyon különbözők, helyenkint jók, általában közepesen aluliak és legfeljebb gyenge közepeseknek jelezhetők. **Az őszi buza, rozs és repceből a tél folyamán sok kipállott és megritkult s e miatt néhol tetemes részét felszántották és a mennyire az időjárás lehetővé tette, tavasziakkal pótolták.** — **A tavasziak a hosszantartó áprilisi és májusi szárazság következtében**, minthogy a magvak elvetése is nagyon lassan haladt — egyenlőtlenül, helylyel közel rosszul keltek, a kikelt vetések most meglehetősen jól gyarapodnak. — **A törökbirodalomban** a kaneai konzul jelentése szerint a hideg télben szenvedett ősziak a tavaszi kedvező időjárásban csaknem egészen helyre jöttek s középserűeknek mondhatók. **A konstantinápolyi konzul jelentése** szerint a vetések meglehetősen jól állanak, úgy az európai, mint az ázsiai török részeken. **A janinai főkonzul jelentése** szerint a kedvezőtlen tavaszi időjárás az amugy is rosszul telelt őszi gabonát nagyon elcsigázta; az elvetett kukorica sem kelt ki mindenütt, sok helyen új maggal kellett pótolni. **Meleg és esős időjárás óhajt a tenyésztet, különben a vetések rosszul fognak fizetni.** **A trapezunti főkonzul jelentése** szerint a gabonavetések a jó időjárás következtében kedvezően gyarapodnak. **A dohány-plánták is szépek**

### Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 15.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) 41.—42.50. 2) Öreg közép (páronként 300—400 klg-súlyban) — — — 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 44.—45.— 4. Fialat közép (páronként 251—320 klg, súlyban) 45.—46.— 5. Fialat könnyű (páronként 250 klg-ig terjedő súlyban) 47.—47.50 II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) 41.—42.50 7. Közép (páronként 220—280 klg, súlyban) 44.—45.— 8. Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő súlyban) 46.—47.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban) 45.50—46.— 10. Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 45.50—46.— 11. Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő súlyban) 46—46.50— Sertés létszám: június 12. napján volt készlet 135.966 darab. A hízott sertés üzletirányzata: váltózatlan. — Hízalmai való sertés — — —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 2817 drb.

### Budapesti gabonatözsde. Junius

16-án. Buza tavaszra —— pénz, —— áru máj.—jun. 9:80 pénz, 9.85 áru, őszre 9:28 pénz 9.30 áru. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 6:03 pénz, 6:05 áru. Zab őszre 5:74 pénz, 5:76 áru, őszre 5:81 pénz, 5:83 áru. Káposztarepce aug.—szept. 16.20 pénz, 16.30 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**  
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,  
**Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

**Meghívás.**

A h-nánási kölcsönös-segélyző-egylet mint szövetkezet tagjai az 1890/91. üzleti évet bezáró s az 1891. évi Julius hó 19-ikén délelőtt 10 órakor a varosháza nagytermében tartandó **közgyűlésre** meghívotnak.

Tárgysorozat:]

1. Igazgatói jelentés az üzletv eredményéről.
  2. Az évi mérleg és számadások előterjesztése.
  3. A felügyelő bizottság jelentése és annak kapcsán az igazgatóság, felügyelő bizottság és tisztviselők részére a felmentvény megadása.
  4. A második vagyis az 1886/7-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámoló bizottsági tag megválasztása.
  5. Az igazgatóság alapszabály szerint kilépő tagjai helyett új tagok választása.
- Kelt Nánáson, 1891 Junius 14.

**Csohány László,**

305— 1—1 elnök.



Szabadalmazott

étel- és palack-hűtő jégsekényeket, a legjobbnak bizonyult egészségi szódavíz készülékeket minden nagyságban.

**Berndorfi chinaezüst és Alpaca evőeszközöket 20 évi jótállás mellett ajánl: Kaszanyitzky Endre**

60 Debreczen, főpiacz 1900. 27 Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálók.

**SZABÓ LAJOS FIAI**

CZÈGNÈL

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Nagyválasztékban kaphatók:

**napernyők,** női, férfi- és gyermek- **harisnyák**

207 olcsó, szabott árakban. 33

A kiválóan kedvelt

**Ó-Pilseneti kiviteli sör**

valódi, hamisítatlan minőségben jótállás mellett ajánlja

AZ ORSZÁGOS FÓRAKTÁR:

**Örley Géza Budapest**

VIII. külső stáció-utca 41.sz.

➔ Szállítási pinezék KÖBÁNYÁN. ➔

Regále-bérlőknek és ismételárusítóknak árkedvezmény.

Szállítás hordókban valamint 25 és 50 palackot tartalmazó ládáikban.

**Árjegyzékek ingyen és bérmentve.**

288 10—4

**SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.**

Gyár és irodák: VI., külső Váczi-ut 1696/99. | Városi iroda és raktár: VI., Podmaniczky-utca 14.

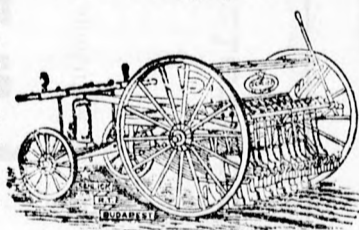
Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű gőz- és járgány cséplőkészülékeit és számos első díjakkal kitüntetett szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit



és szabadalm. mélyítő-ekéit, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekéit, — talajmívelő eszköz-zeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és daralók, szabad. Jókay-féle »Hungaria« daráló-gépek erőhajtásra, örlőmalmok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéveköto és marok-rakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállítható mezei vasutak stb.



88 Előnyös fizetési feltételek. 24—14 Legjutányosabb árak.

DEBRECZENBEN minta raktár TRNKA FERENCZ urnál.

Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve.

**JUNKER és GAERTNER**

Budapest, IV. váczi-utca 21.

Az 1890. évi bécsi gazdasági és erdészeti kiállításon a nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Szállít:

szállítható és állandó mezei és erdészeti vasutakat. Erdészeti kocsik hosszú fa és tűzifaszállítására. Billegető kocsik föld, homok és kavics szállításra legújabb szerkezettel.

Pálya berendezések kívánatra általunk eszközöltetnek és üzemre készen átadatnak. 87 20—15

# A „DEBRECEZENI” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

## NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

**teljes új berendezéssel,**

elvételek mindennemű nyomtatványokat, a m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, háli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket, kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizoláltabb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések Erdélyi István nyomdai művezető nevére címzendők.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legújabb és legfejlettebb politikai napilapja a

**„DEBRECEZENI”,**

a szintén elterjedt »DEBRECEZENI HIRADÓ« és a »JOGI HETILAP« is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába. — Hirdetések a Debreczen ez. lapban a legújánnyosabb áron közöltenek.

**Birósági nyomtatványok készletben vannak.**